Oświadczenie złożone przez senatora Józefa Zająca na 71. posiedzeniu Senatu w dniu 24 stycznia 2019 r.

Oświadczenie skierowane do minister finansów Teresy Czerwińskiej

Szanowna Pani Minister!

W trakcie prac nad projektem ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce minister nauki i szkolnictwa wyższego w komunikacie z dnia 8 czerwca 2018 r. poinformował, że Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w uzgodnieniu z Ministerstwem Finansów wypracowało „rozwiązanie prawne usuwające wszelkie wątpliwości co do możliwości stosowania podwyższonych kosztów uzyskania przychodów w zakresie wynagradzania pracowników uczelni zatrudnionych na stanowiskach nauczycieli akademickich. Powyższe rozwiązanie polega na doprecyzowaniu w przepisach procedowanej ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, iż wykonywanie obowiązków nauczyciela akademickiego stanowi działalność twórczą o indywidualnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Stosowny przepis zostanie zgłoszony w trakcie drugiego czytania projektu ustawy".

Po wejściu w życie z dniem 31 sierpnia 2018 r. art. 116 ust. 7 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w myśl którego „wykonywanie obowiązków nauczyciela akademickiego stanowi działalność twórczą o indywidualnym charakterze, o której mowa w art. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (DzU z 2018 r. poz. 1191 i 1293)", przekazując pismo z dnia 2 października 2018 r. (DBF.WFSN.74.112.2018.HŻ) oraz kolejno pismo z dnia 23 listopada 2018 r., minister nauki i szkolnictwa wyższego poinformował rektorów uczelni publicznych, iż z uwagi na to, że „na gruncie art. 116 ust. 7 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym całość obowiązków wykonywanych przez nauczyciela akademickiego w ramach stosunku pracy stanowi pracę o charakterze twórczym (dzieło), (…) całość jego wynagrodzenia uzyskiwanego z tytułu realizacji obowiązków określonych w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce jest wynagrodzeniem za pracę twórczą, bez konieczności składnia dodatkowych oświadczeń czy prowadzenia ewidencji dotyczącej ilości i wartości utworów zrealizowanych w ramach stosunku pracy". W ocenie ministra nauki i szkolnictwa wyższego spełnione więc zostały przesłanki, o których mowa w art. 22 ust. 9 pkt 3 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, uprawniające do zastosowania 50-procentowych kosztów uzyskania przychodu. Kosztami uzyskania przychodu są objęte wszystkie składniki wynagrodzenia nauczyciela akademickiego, jak np.: wynagrodzenia zasadnicze, dodatek zadaniowy, dodatek funkcyjny, dodatek za staż pracy.

Tymczasem dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej, pismem o sygnaturze 0112-KDIL3-3.4011.342.2018.2.DS, wydał interpretację indywidualną, w której stwierdza, że norma art. 116 ust. 7 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce nie stanowi jednak podstawy prawnej do stosowania 50-procentowych kosztów uzyskania przychodów do wynagrodzenia nauczyciela akademickiego, gdyż przesłanki do ich stosowania określa wyłącznie ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych. Zdaniem dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej skoro z przepisu art. 22 ust. 9 pkt 3 ustawy z dnia 26 czerwca 2018 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych wynika, że do zastosowania 50-procentowych kosztów uzyskania przychodów niezbędne jest powstanie utworu w rozumieniu przepisów ustawy o prawie autorskim oraz uzyskanie przychodu z tytułu korzystania z praw autorskich lub rozporządzania tymi prawami, 50-procentowe koszty mogą być stosowane wyłącznie do przychodów autorów uzyskanych z tytułu korzystania przez twórców z praw autorskich w rozumieniu odrębnych przepisów lub rozporządzania przez nich tymi prawami. W przywołanej interpretacji stwierdzono, że aby możliwe było zastosowanie podwyższonych kosztów uzyskania przychodów, muszą zostać spełnione następujące przesłanki:

— praca wykonywana przez pracownika jest przedmiotem prawa autorskiego, a więc spełnia przesłanki utworu określone w ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych;

— pracownik jest twórcą w rozumieniu tej ustawy i uzyskiwanie przychodu przez pracownika wynika z korzystania przez twórcę z tychże praw lub rozporządzania tymi prawami;

— przychody muszą być uzyskiwane z tych rodzajów działalności, o których mowa w art. 22 ust. 9b ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, w tym prowadzonej na uczelni działalności dydaktycznej.

Z powyższych względów uczelnia może określić 50-procentowe koszty uzyskania przychodu nauczycieli

akademickich wyłącznie od tej części wynagrodzenia, która dotyczy korzystania przez twórcę z praw autorskich bądź rozporządzania prawami do stworzonego utworu.

Dlatego też, wskazując na rozbieżność stanowiska ministra nauki i szkolnictwa wyższego oraz organów skarbowych w przedmiocie zastosowania 50-procentowych kosztów uzyskania przychodu, co może narazić uczelnie na daleko idące negatywne konsekwencje prawne, jak i finansowe, uprzejmie proszę o udzielenie odpowiedzi, czy Ministerstwo Finansów podjęło działania na rzecz wdrożenia przez podległe służby podatkowe interpretacji zaprezentowanej przez ministra nauki i szkolnictwa wyższego.

Jaki będzie tryb postępowania organów skarbowych w przedmiotowej sprawie w kontekście normy zawartej w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, ewentualnie czy planowana jest zmiana w zakresie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych we wskazanym zakresie?

Józef Zając